

DE GEMEENSCHAP VOOR DOOPSGEZIND BROEDERSCHAPSWERK

De Gemeenschap voor Doopsgezind Broederschapswerk (G.D.B.) in de eerste decennia na de oorlog. Wat heeft deze periode nu nog te zeggen?

In het begin was er het idealisme van na de oorlog - er zou zoveel anders moeten worden - samenwerking was nodig om veranderingen tot stand te kunnen brengen. Zo ook in onze broederschap. Maar niet altijd realiseerde men zich, dat samenwerking betekent iets van eigen identiteit - van eigen speciale werkwijze los te laten ten bate van het samen communiceren en werken met anderen in het grotere geheel. En ook al realiseerde men het zich, dan was er niet altijd de bereidheid daartoe.

Gewerkt - dat is er. En dan denk ik aan "medewerkers" (zoals we de leden van de G.D.B. plachten te noemen) in organisaties en tehuizen en instellingen, die hun liefde en zorg en een groot deel van hun vrije tijd gaven aan dit werk. Ik noem maar enkele namen: mevrouw Bennema-Feenstra, mevrouw Mentinckberg, H. Deinum, D. Richards, W. Noort, G. J. A. van Staden en echtgenote, N. v. d. Zijpp, C. H. Blaauw, W. Fleischer, S. Wagenaar. Deze opsomming is verre van volledig; het zijn slechts enkele namen uit de grote groep, die bij u wellicht herinneringen oproepen - herinneringen aan persoonlijke vriendschap - aan conferenties en gezamenlijke besprekingen - aan toewijding - aan grote en kleine problemen.

In de eerste jaren waren we bezig met het organisatorisch herstel en het zoeken van een koers voor de G.D.B. - de grote parapluie, waaronder alle commissies en instellingen binnen de broederschap met elk één lid in de Algemene Broederschapswerk Commissie waren vertegenwoordigd. De functie van de G.D.B. was vooral een coördinerende. Op de jaarlijkse Algemene Arbeids-Samenkomst (de ledenvergadering) ontmoetten elkaar diegenen, die op verschillende "fronten" in de Broederschap werkzaam waren en men herkende in elkaar dan weer een gemeenschappelijke identiteit, gemotiveerdheid en bereidheid tot inzet.

De activiteiten lagen op velerlei terrein. Ik noem er enkele, die bij de lezers herinneringen zullen oproepen:

Gemeenschapsweken (oorspronkelijk opgezet voor de door de crisis getroffen)

Kerkeraadsledenconferenties;

Gestudeerdenconferenties (de Slimpies - later gewijzigd in studieconferenties);

Studentenconferenties;

Retraites;

Gezinsweken (enigszins geprogrammeerd gezinsverblijf in broederschapshuizen);

Broederschapsweken;

Winterconferenties en conferenties voor geloofsbezinning.

Er werd ontstellend veel vergaderd, omdat zoveel moest worden georganiseerd. Er was vreugde over goed geslaagde initiatieven, maar teleurstelling over teruglopende belangstelling voor diverse conferenties. Het besef groeide dat de bakens misschien wel dienden te worden verzet. Welke weg moest de G.D.B. betreden, opdat zij in belangrijke mate zou kunnen bijdragen aan zowel versterking van persoonlijk geloofsleven als gemeenteleven.

In de broederschapshuizen beleefden de gasten iets van een kerngemeente. De G.D.B. trachtte jaren achtereen hen te bereiken met een kerstgroet en uitnodiging tot deelname aan het conferentiewerk. De behoefte aan een contactorgaan werd groter. De "Brieven" werden te duur en bereikten alleen de leden. Na vele besprekingen kwam er als inlegvel van het Algemeen Doopsgezind Weekblad "Fundament en Bouwstenen" - tienmaal per jaar. Alle A. D.W.-lezers konden meedenken en reageren. Ontsteltenis bij redactie en broederschapswerkcommissie als er eens een reactie kwam die verkeerd viel. Kennelijk waren we nog niet veel gewend in het accepteren van een frank en vrij uitgesproken opinie die van de algemeen gangbare afweek!

Er kwamen nieuwe initiatieven en nieuwe medewerkers aan het gesprek onder de grote G.D.B.-parapluie: Emigratiecommissie – Doopsgezinde vrijwillige hulpdienst met hulpwerkkampen in binnen- en buitenland; de Ecclesiologische studiegroep "Geloven en werken" met in totaal drie publicaties, waarvan de eerste (Doopsgezind belijden nu) wel rimpels in de kalme Doperse vijver veroorzaakte, maar een tweede druk beleefde; de werkgroep voor vriendschap met Israël, waarachter u mede de persoon van de vroegere voorzitter van de Elspeetse Vereniging - ds. F. Kuiper - 'kunt vermoeden. Er werd een jeugdwerkinstruc-

trice aangesteld, waarmede een andere discipline zijn intrede deed in de gelederen van de Doperse vrijgestelden. Er ontstond de behoefte aan een broederschapshuis in Zuid Nederland; Heerewegen in Zeist deed dienst als bijbelstudiecentrum en vredescentrum. Uit deze onvolledige opsomming van feitelijkheden blijkt al hoe er vergaderd werd - gesproken - en ontzaglijk veel genotuleerd.

Maar geleidelijk aan komt er uit de notulen en gegevens naar voren de aarzelende gedachte over een nieuwe wijze waarop de G.D.B. in deze veranderende tijd gestalte zou kunnen geven aan de eigen opdracht om 'bouwend op het in Jezus Christus gelegde fundament het persoonlijk godsdienstig leven en het gemeentelven onder de Doopsgezinden te versterken".

Er zijn drie lijnen te ontdekken:

1. De broederschapshuizen - ontstaan mede uit een behoefte aan conferentiecentra en ontmoetingsplaatsen - kregen meer en meer een recreatieve functie, waar in Doopsgezinde sfeer contact met het evangelie mogelijk was. We beleefden de verschillende aanzetten tot herstel van oorlogsschade en renovatie - de overgang van het lampetkantijperk (stenen binnen - emaille buiten) naar de eerste koude kranen op de kamers. Er is tijd en energie besteed aan het werk in deze huizen door alle vrijwillige medewerkers. Heel geleidelijk ontstond er bij de beheerscommissies van de huizen de bereidheid het algemene broederschapswerk financieel te steunen.
2. Na aanvankelijk de periode van organisatorisch herstel verloor de G.D.B. langzamerhand de functie als conferenties en broederschapsweken organiserend orgaan. Oude leden gingen - er kwamen niet altijd nieuwe voor in de plaats. De G.D.B. ontwikkelde zich tot een dienend orgaan voor de gehele broederschap. Getuige hiervan was bijvoorbeeld de uitgave van "Fundament en bouwstenen" en de organisatie van bijvoorbeeld conferenties voor speciale groepen in de broederschap, waarbij het, accent meer lag op training en bewustwording, dan op de ontmoeting - bijvoorbeeld kerkeraadslidenconferenties. Gezegd moet worden, dat de ontmoeting uiteraard altijd wel een heel belangrijk element is gebleven.
3. De oude negentiende eeuwse vormen van het gemeentewerk konden niet ongecorrigeerd gehandhaafd blijven, maar de vorm en de methodiek van het gemeentewerk diende te worden aangepast aan de behoeften van deze tijd. Op welke wijze zou het in de G. D. B. aanwezige potentieel kunnen worden ingezet? Over vormingswerk kwamen aarze-

lende geluiden: grotere inschakeling van het lekenement; toerusting van deze leken en het opwekken tot het aanvaarden van verantwoordelijkheid voor de bereidheid tot medewerking aan het gemeentelieven.

De Algemene Doopsgezinde Sociëteit bleek bijzonder geïnteresseerd - een proefpolderobject in "Heerewegen" werd gestart. Het accent lag hier op gerichte conferenties; vormingsweekends voor dopelingen, predikanten, beroepsgroepenwerk. De L.F.D.Z. - Zusterkringfederatie was de eerste organisatie, die het belang inzag van kadertraining en hiermee begon.

In een volgend artikel zult u lezen hoe uit deze eerste aanzet men kwam tot de huidige opzet van het vormingswerk. De G.D.B. begon de koers voor activering van persoonlijk geloofsleven en dienend bezig te zijn voorzichtig uit te zetten in de sector van het vormingswerk door bezinning op de vraag wat er met de eigen gevonden en beleefde evangelische waarheden gedaan kan worden in de directe omgeving en in de wereld. Het waren tien jaren van werken - naar elkaar toegroeien - het ontmoeten van nieuwe problemen en frustraties - en het bedachtzaam zoeken van een nieuwe richting. De beelden uit de gelijkenis van de zaaier zijn hier toepasselijk. Het uitgestrooide zaad was misschien soms van goede, soms van minder goede kwaliteit; de zaaier had ook zijn beperkingen; de bodem, waarop het zaad terecht kwam, had in talloze gevallen zeer zeker beperkingen - maar wie zal zeggen wat er uiteindelijk is opgekomen van al het zaad dat er gezaaid is door talloze medewerkers, die geloofden in de oogst, waarvoor zij dienden.

Meintje Kuitse

EEN NIEUW PERSPECTIEF

Nu ik de jaren tracht te overzien, waarin ik op de voorzittersstoel van de Gemeenschap voor Doopsgezind Broederschapswerk (G.D.B.) heb gezeten, komt er een steeds groeiende stroom van indrukken op me af. Het is volstrekt onmogelijk om alle activiteiten en waardevolle contacten hier te vermelden. Wat het laatste betreft, denk ik aan de bewaamde bestuursleden, die zoveel werkkrachten aan de G.D.B. gegeven hebben. Wij vormden met elkaar een goed team, waarbinnen zich al